

ràdio andorra

una valoració arquitectònica

No fa massa que l'edifici de **Ràdio Andorra** ha començat a ser acceptat com un bon exemple arquitectònic. Personalment m'ha costat força convèncer als coneguts i, encara més, a companys de professió. Certament el collage d'arquitectura popular que l'adornen no ajuda gens en un temps on qualsevol referència al passat es mira de reüll. Aprofitant l'efemèride de la primera emissió radiofònica des d'aquest Monument volem fer un apunt dels seus valors arquitectònics.

Fotografia d' A. Tena per Patrimoni Cultural, 2015.

Recordem que l'edifici de Ràdio Andorra és una construcció exempta de forta presència a la vall d'Encamp i d'alt valor històric bastida l'any 1939 sota direcció de l'arquitecte occità Trilhe¹ (1902-1987). La seva situació en un pujol i la seva forma presidida per una torre campanar no és casual, ja que respon a la voluntat de crear una potent fita simbòlica. Si l'electrificació i les vies de comunicació havien obert noves expectatives socioeconòmiques, la radiodifusió venia a

¹ Veure en la nostra web: Robert Thilhe, arquitecte de Ràdio Andorra.

ràdio andorra

una valoració arquitectònica

completar la percepció que el país entrava en la modernitat. No ens pot estranyar, doncs, que, tot i ser un edifici industrial, en **Ràdio Andorra** s'esmerçés més que en d'altres un gran esforç en la fisonomia exterior per a esdevenir estandard i propaganda, com a bona seu de la radiodifusió, dels nous temps.

Davant els rigorosos volums industrials com l'edifici de **Fhasa**, **Ràdio Andorra** desplega tot un repertori d'elements arquitectònics, sense voluntat funcional però d'alt valor simbòlic, que connecten amb els referents populars. La simple addició de parts significatives de l'imaginari col·lectiu dóna una arquitectura d'un fort caràcter local, poc elaborada però molt suggestiva, que ha estat comparada a l'evocadora síntesi pintoresca del Poble Espanyol de Barcelona.

A la funcional i magnífica sala central, s'hi adhereixen tres volums de gran intensitat rememorativa. La galeria i la torre neoromànica a la façana de llevant, l'habitatge de l'enginyer a la façana migdia i l'ala administrativa a la façana de tramuntana. No calen grans reflexions per veure la connexió directa entre la torre rodona que presideix el conjunt i el campanar de l'església romànica de **Santa Coloma** o la similitud entre la torreta en cantonada de la façana posterior amb la de guaita de la **Casa de la Vall** (em refereixo a l'original d'abans de la intervenció violetiana del 1960). La picada d'ull a l'arquitectura medieval es completa amb la galeria de finestres geminades que dóna la benvinguda al visitant. Per la seva banda, són perfectament identificables les referències a l'arquitectura rural andorrana en la composició de la galeria de l'habitatge (amb ressons de **cal Teixidor de Sispony** o de **cal Torné d'Erts**) i a la masia catalana en l'artifici superficial de l'ala administrativa.

ràdio andorra

una valoració arquitectònica

Entrada Principal. Ibidem.

Cal afegir que aquests elements arquitectònics no es troben disposats de forma aleatòria, sinó que segueixen un programa escenogràfic perfectament estudiat, ja que s'endrecen de forma esglaonada per a assolir la màxima seducció en l'observador, defugint fins i tot la relació amb l'ús interior de cada peça (accentuant així la ferma voluntat representativa de l'edifici). Endemés, l'atmosfera suggestiva es reforça amb la plantació de coníferes que envoltaven l'edifici fent-lo sobresortir com d'una clariana del bosc. Així, el visitant descobreix primer la façana més monumental, culta i treballada (tot i ser la que tanca els tallers i dóna entrada al material pesant), per, un cop passada la torre circular (situada, no per casualitat, en el punt més sortit de l'edifici i, per tant, en la part més encarada a la vall), arribar a la façana més tradicional i domèstica (que serveix d'accés principal a l'edifici), per repetir aquest esquema en la més privada façana interior amb la qual cosa l'alçat queda com a simple parament de tancament, amb un mínim afany compositiu.

ràdio andorra

una valoració arquitectònica

Tot l'esforç significatiu que embolcalla l'edifici es materialitza, a més, amb una fàbrica de gran qualitat constructiva, com queda palès en la racional sala central (amb l'estructura de pòrtics de formigó i claraboies zenitals²) o en el sofisticat treball d'estereotomia dels elements cilíndrics (torre de guaita i torre campanar) que, amb els seus carreus corbs, són, sense dubte, el millor treball d'afaiçonament de l'arquitectura andorrana.

Sala principal. Ibidem.

Poc després de cobrir aigües a **Ràdio Andorra**, s'encetaven altres edificis significatius, com per exemple l'**Hotel Rosaleda** d' Adolf Florensa³ a Encamp (1941-1943), l'antic **Hotel Pyrénées** (1940) d'Andorra la Vella o la casa **Lacruz** d'en Puig i Cadafalch⁴ a Escaldes (1940-1943). Si molts d'ells, per època i tècnica constructiva (amb els típics paraments de carreus de granit), formen part del que s'ha denominat arquitectura del granit, la configuració de **Ràdio Andorra** beu directament dels darrers exemples d'un eclecticisme noucentista en franca

² Veure en la nostra web: Ràdio Andorra i la torre de Babel.

³ Ibidem: Adolf Florensa a Andorra.

⁴ Ibidem: Josep Puig i Cadafalch a Andorra.

ràdio andorra

una valoració arquitectònica

retirada, però que era l'única referència estilística que permetia la volguda amalgama que configura l'edifici, i que permet al visitant un recorregut pels referents arquitectònics locals simplement circumval·lant l'edifici.

Làmpades de mercuri. Ibidem.

Hom pot veure, doncs, que **Ràdio Andorra** és un edifici singular, amb uns valors històrics i arquitectònics excepcionals que han estat reconeguts oficialment amb la seva inclusió, l'any 2004, en l'Inventari general del patrimoni cultural d'Andorra.

Per tot plegat ens felicitem pel 80è aniversari de l'edifici de **Ràdio Andorra** desitjant que en compleixi 80 més.

Escrit el dia 7 d'agost del 2019, quan es compleixen 80 anys de la primera emissió radiofònica des de l'emblemàtic edifici de Ràdio Andorra.